

45% от мигриращите видове птици намаляват

15.9.2026 - | Българско дружество за защита на птиците

В Найроби BirdLife International представи новото издание на доклада „Състоянието на птиците по света“ по време на Световната среща на върха за миграционните пътища, организирана съвместно с Nature Kenya. Докладът се публикува на всеки четири години, а това е първото издание, посветено на мигриращите птици и прелетните пътища, от които те зависят.

В рамките на срещата представители на правителства, научни и неправителствени организации, природозащитници и финансови институции, сред които и Българското дружество за защита на птиците (БДЗП), подписаха „Декларацията от Найроби за миграционните пътища“. С нея те поеха ангажимент за засилване на трансграничното сътрудничество и координираните действия за опазване на мигриращите птици и ключовите им местообитания. Декларацията поставя основата за по-мощен и координиран глобален подход за опазването на прелетните пътища.

„Състоянието на птиците в света“: констатациите

Констатациите в доклада са тревожни – броят на 45% от видовете мигриращи птици намалява. Един на всеки девет вида е застрашен от изчезване. Обявяването на тънкоклюния свирец за изчезнал през 2025 г. бележи първото глобално изчезване на птица на континенталната част на Евразия и Африка през последните векове. Само за последните 150 години е потвърдено или се предполага, че са изчезнали още шест мигриращи вида. Особено тревожна е ситуацията за птиците, зависими от морските местообитания, горите и крайбрежните влажни зони. Морските и крайбрежните птици са сред най-застрашените.

Много от гнездящите в България мигриращи птици също са застрашени. Има реална опасност да загубим доскоро обикновени птици, като пъдпъдъка например, с чиято песен за израснали поколения българи.

Снимка: Дамян Петков

„Докладът „Състоянието на птиците в света“ сочи недвусмислено: губим мигриращите птици с тревожна скорост. Но днешната Декларация от Найроби и обявените финансови ангажименти доказват нещо също толкова ясно: когато научните данни са убедителни и аргументите са изложени, светът действа. Правителствата поемат инициативата. Банките за развитие са готови да посрещнат предизвикателството. Сега трябва да приложим мерките в по-голям мащаб.“

Мартин Харпър, главен изпълнителен директор, BirdLife International

Докладът обаче дава и основание за надежда: когато се предприемат конкретни мерки, птиците могат да се възстановяват. Основните причини за намаляването на числеността им са добре познати – интензивното земеделие, климатичните промени неустойчивият лов и инвазивните видове. Опитът показва, че когато опазването обхваща целия миграционен маршрут, а не само отделни места, резултатите са значими. Дългогодишните съвместни

усилия за опазване на египетския лешояд по миграционния път, координирани от БДЗП например вече доведоха до спиране на спада на гнездящата му популация на Балканите.

„През България минава голям миграционен път, като един от тесните му участъци е на наша територия. Усилията ни за предотвратяване на смъртността на птиците тук и за опазване на местата, на които спират за почивка, имат световно значение. Споделянето на тези усилия и отговорности с партньори допълнително ни мотивира в нашата работа.“

Стойчо Стойчев, директор природозащита, БДЗП

Снимка: Zdeněk Vermouzek

Защо са важни миграционните пътища

Докладът подчертава, че миграционният прелетен път не е просто линия на картата. Той представлява мрежа от свързани места, които птиците използват по време на дългото си пътуване – за размножаване, хранене и почивка. Загубата на едно от тези места може да застраши целия маршрут.

Това разбиране е в основата на Програмата за глобалните миграционни пътища на BirdLife International. Тя обединява усилията на партньорите на BirdLife в 120 държави, сред които и БДЗП. Работата е насочена към опазването на ключовите територии по целия миграционен път – вместо да се фокусира върху отделни места, видове или национални граници, този подход има за цел да защити и възстанови цялостно тези маршрути.

По време на срещата на върха в Кения лидери, учени и представители на природозащитни организации подписаха „Декларацията от Найроби за миграционните пътища“. С нея те поеха ангажимент да работят заедно за опазването на мигриращите птици и местата, от които те зависят по целия си път. Декларацията подчертава, че мигриращите птици не познават държавни граници и че за тяхното оцеляване са необходими съвместни действия във всички страни, през които преминават.

„Днес стоим в повратна точка. Мигриращите птици не признават граници. Те свързват Азия с Африка и Арктика с тропиците. Декларацията от Найроби за миграционните пътища признава тази реалност. Аз съм горда да видя научната общност, природозащитните организации и финансовите институции обединени зад научните данни. Това е моментът, който отдавна чакахме.“

Нейно Императорско Височество принцеса Такамадо, почетен председател на BirdLife International

БДЗП също подписа декларацията. За нас тя дава много конкретна посока за продължение на работата ни: да пренесем нейните послания в България и да я използваме като рамка за застъпничество за опазване на миграционните пътища, свързвайки работата ни за видовете, обезопасяването на електропроводи, Натура 2000, възстановяването на природата и природозащитните политики с този глобален ангажимент.

Мобилизират се милиарди за опазване

На срещата на върха присъстваха висши представители на Световната банка и регионалните банки за развитие, което е знак за безпрецедентен институционален ангажимент. Азиатската

банка за развитие ще отдели 3 милиарда долара през следващото десетилетие за защита на поне 50 приоритетни влажни зони по миграционния път от Източна Азия до Австралия, подпомагайки близо 200 милиона души, които зависят от тези екосистеми. В Америка Банката за развитие на Латинска Америка и Карибите ще отдели 3 – 5 милиарда долара до 2050 г. за опазване на повече от 30 сухоземни и морски ландшафта. Световната банка и BirdLife мобилизират няколко милиарда долара в Африка, Европа и Азия по миграционните пътища, използвани от над два милиарда мигриращи птици. През юни 2026 г. Глобалният екологичен фонд одобри Механизма за безвъзмездни средства за глобалните миграционни пътища, като предостави 8,97 милиона долара под формата на директни безвъзмездни средства и 107 милиона долара под формата на съфинансиране за опазване и възстановяване на девет милиона хектара влажни зони, от което се очаква да се възползват около 330 000 души.

Може да разгледате доклада на BirdLife International за опазването на птиците тук.

Може да прочетете текста на Декларацията на български език тук.

<https://bspb.org/nairobideclaration>